

Bijlage 1 - Invulling toezeggingen energiebesparingsplicht

Toegevingen aan PS over de energiebesparingsplicht voor bedrijven en maatschappelijke organisaties

1. begin 2025 volgt informatie over uitgevoerde energiecontroles bij bedrijven onder provinciaal bevoegd gezag (M&M 3 april 2024);
2. de stand van zaken rondom de Label C-verplichting bij kantoren (B&E 11 september 2024);
3. begin 2025 volgt een overzicht van de uitvoering van de energiebesparingsplicht bij bedrijven in de provincie Utrecht (B&E 11 september 2024);
4. meenemen van inzichten uit het [Rapport Energiebesparingsplicht 2008-2023](#) en het bijbehorende [Doe-Mee-onderzoek van de Algemene Rekenkamer](#) bij het vervolgproces (B&E 15 januari 2025);
5. begin 2025 volgt informatie over inzet provincie Utrecht bij opschaling energiecontroles bedrijven onder bevoegd gezag (M&M 3 april 2024).

Overzicht verplichtingen

Toelichting op vier verplichtingen vanuit het rijk t.b.v. energiebesparing

1. [energiebesparingsplicht](#), deze geldt voor locaties met een relevante milieubelastende activiteit én met een jaarlijks energiegebruik vanaf 50.000 kWh elektriciteit en/of 25.000 m3 aardgas(equivalent). De energiebesparingsplicht staat in de Omgevingswet beschreven in 2 besluiten:
 - a. Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) - dit gaat over de milieubelastende activiteiten op een locatie;
 - b. Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) - dit gaat over de gebouwen op een locatie, de zogenoemde gebruiksfuncties. Bijvoorbeeld een winkel- of kantoorfunctie;
2. [informatieplicht](#), dit betekent dat locaties die aan de energiebesparingsplicht moeten voldoen, eens per vier jaar moeten rapporteren welke energiebesparende maatregelen ze hebben uitgevoerd. Als uitgangspunt voor de rapportage wordt de [Erkende Maatregelenlijst energiebesparing](#) (EML) gebruikt. Op deze lijst staan energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder.
3. [Label-C verplichting voor kantoren](#): de Energielabel C-verplichting stelt dat kantoorgebouwen per 1 januari 2023 een geldig label met een maximumwaarde voor primair fossiel energiegebruik van 225 kWh per m² per jaar moeten hebben. Dit staat gelijk aan een label C bij een gebouw dat uitsluitend een kantoorfunctie heeft.
4. [onderzoeksplicht](#): hiervoor moeten locaties onderzoeken welke energiebesparende en CO₂-reducerende maatregelen ze moeten nemen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder. Ook hier moet eens per vier jaar over worden gerapporteerd. De onderzoeksplicht geldt voor activiteitgebonden maatregelen (niet over gebouwmaatregelen) van locaties van bedrijfstakken:
 - o waarvoor onder de Omgevingswet het Rijk de milieuregels bepaalt;
 - o met een jaarlijks energiegebruik vanaf 10 miljoen kWh elektriciteit of 170.000 m3 aardgas(equivalent).

Invulling toezeggingen

Hieronder volgt een overzicht van de resultaten per verplichting, gevolgd door een overzicht van nieuwe en lopende acties om opschaling van energiecontroles te stimuleren waardoor meer locaties voldoen aan hun verplichtingen.

1. Energiecontroles onder PU-bevoegd gezag

De provincie had voorheen bevoegd gezag over 58 locaties zoals ook in eerdere rapportages is vermeld en waarvan de handhaving belegd is bij de RUD. Met ingang van de nieuwe Omgevingswet per 1 januari 2024 zijn 25 locaties per 1 januari 2024 overgeheveld naar gemeentelijk bevoegd gezag en is de provincie nog bevoegd gezag over 33 locaties waarvoor de RUD aan de lat staat.

Provincie bevoegd gezag via RUD (33 totaal)	31-12-2024	
Voldoen wel	18	54,5%
Nog niet gecontroleerd	8	24,2%
Overtredingen geconstateerd bij 1 ^e controle	7	21,2%

Vervolg

De opdrachtverstrekking van de provincie aan de RUD voor 2025 is om 15 controles uit te voeren. Als bedrijven tijdens de controle niet voldoen, worden ze aangeschreven om energiebesparende maatregelen te nemen. De verwachting is dat in de loop van 2026 alle bedrijven aan de informatieplicht én de onderzoeksplicht én de energiebesparingsplicht voldoen.

Hiernaast is de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG) ingeschakeld voor een 14-tal provinciaal bevoegd gezag bedrijven die onder de [Europese Seveso richtlijnen](#) vallen. Denk hierbij aan chemische fabrieken die onder strenge milieueisen vallen. De vergunningverlening en het milieutoezicht voor deze risicovolle bedrijven is ondergebracht bij zes omgevingsdiensten waaronder (OD NZKG).

Deze 14 bedrijven moeten vooral aan strenge veiligheidsregels voldoen en tijdens die controle voert ODNZKG tegelijkertijd de energiecontrole uit. Dit gebeurt op de vier verplichtingen zoals hierboven vermeld. ODNZKG doet dit voor 10 van de 14 provinciaal BG bedrijven. Voor de overige 4 is dit niet nodig: 2 bedrijven zijn nog in oprichting, 1 bedrijf is opgeheven maar ODNZKG voert nog een bodemsanering uit, en voor 1 bedrijf doet ODNZKG alleen de advisering en ligt de energiecontrole bij de RUD.

Provincie bevoegd gezag via ODNZKG (10 totaal)	31-12-2024	
1. Besparingspotentieel nog niet vastgesteld ofwel onduidelijk	2	20%
2. Afspraken gemaakt over te nemen maatregelen	6	60%
3. Voldoende energiebesparende maatregelen genomen/geen besparingspotentieel	2	20%

Vervolg

In 2024 is ODNZKG, naast een risicogerichte aanpak voor handhaving, ook gestart om via datagestueerd toezicht de doelmatigheid van het toezicht te verhogen. De invoering van deze aanpak heeft er voor gezorgd dat nagenoeg alle bezochte bedrijven een verschuiving naar een hogere voortgangscategorie hebben bereikt. Deze aanpak wordt in 2025 voortgezet. De twee bedrijven uit categorie 1 staan ingepland voor een controlebezoek in 2025.

2. Label-C verplichting onder bevoegd gezag gemeenten¹

De Kamerbrief [Kwaliteit energielabel en energielabel C verplichting kantoren](#) van 2 oktober 2024 en de [Nota](#) bij deze kamerbrief van 30 september 2024 stellen dat: (landelijk) "64% van het aantal kantoren inmiddels voldoet aan de energielabel C verplichting, 78% als dat uit wordt gedrukt in gebruiksoppervlak kantoorruimte. Volgens toezichthouders ligt dit percentage nog hoger (81%) o.a. vanwege verouderde informatie in de openbare databases."

Het aantal kantoren (*) dat in de Provincie Utrecht voldoet aan de Label-C verplichting ligt boven genoemde landelijke gemiddelden, getuige onderstaande cijfers van de omgevingsdiensten. Het is daarmee in lijn met de opgave van de toezichthouders die aangeven dat de cijfers gemiddeld boven 81% liggen, namelijk, 89% gemiddeld eind 2024.

De stand van zaken eind 2024:

ODRU (15 gemeenten met 2626 kantoren)	31-12-2023	31-12-2024
Voldoen nog niet (of nog niet gecontroleerd)	1043	370
Voldoen wel (of niet nodig)	1583	2256
<i>Percentage dat voldoet</i>	<i>60%</i>	<i>86%</i>

RUD (6 gemeenten² met 894 kantoren)	31-12-2023	31-12-2024
Nog niet (of nog niet gecontroleerd)	178	30
Wel (of niet nodig)	716	864
<i>Percentage dat voldoet</i>	<i>80%</i>	<i>97%</i>

Totaal (3520 kantoren)	31-12-2023	31-12-2024
<i>Percentage dat voldoet</i>	<i>70%</i>	<i>89%</i>

Vervolg

De cijfers liggen boven het landelijke gemiddelde, laten een stijgende lijn zien en zijn praktisch dekkend voor het totaal aan kantoorlocaties dat moet voldoen aan de Label-C verplichting. De Label-C verplichting valt onder gemeenten bevoegd gezag en is geen omgevingsdienstverplichting. Een aantal gemeenten voert de controle dan ook nog steeds zelf uit. De verwachting is dat de stijgende lijn zich voortzet en voortgang hierop wordt gemonitord.

(*) Betrouwbaarheid aantallen locaties

De betrouwbaarheid van het totaal aantal locaties blijft een aandachtspunt en is altijd een schatting omdat geen van betrokken partijen (rijk, provincie, gemeenten, omgevingsdiensten) beschikt over sluitende lijsten van locaties. De door RVO aangeleverde lijst met potentiële kantoren in het ODRU-werkgebied is hiervan een goed voorbeeld. De RVO-lijst bevatte 4825 locaties die aan de Label-C verplichting zouden moeten voldoen. Onderzoek naar de kwaliteit van deze lijst door de ODRU liet zien dat de data onbetrouwbaar was: panden hadden een andere functie gekregen, waren inmiddels gesloopt of het kantoorgedeelte was kleiner dan het productiegedeelte. Het totaal aantal dat de ODRU na controle nu zelf hanteert is 2626 locaties. Ook dit is een schatting totdat alle locaties zijn gecontroleerd. NB. In deze toelichting op alle cijfers zijn de totalen zoals aangeleverd door de omgevingsdiensten het uitgangspunt, én, zijn alle totalen schattingen.

¹ Voor de interpretatie van de cijfers is het van belang om te weten dat *de opdracht van de gemeenten aan de uitvoeringsdiensten kan verschillen per plicht*. Waar nodig wordt dit per plicht toegelicht.

² In het uitvoeringsgebied van de RUD liggen 11 gemeenten en de Provincie Utrecht. De Label-C verplichting is geen basistaak van de RUD en slechts 6 van de 11 gemeenten hebben deze opdracht aan de RUD verstrekt: Baarn, Eemnes, Houten, Leusden, Soest, Woudenberg. Amersfoort, Bunschoten, Lopik, Nieuwegein en Utrecht hadden geen opdracht aan de RUD verstrekt.

3. Energiecontroles onder bevoegd gezag gemeenten³

Aantallen controles

In de afgelopen jaren hebben de omgevingsdiensten het aantal controles voor locaties onder gemeentelijk bevoegd gezag kunnen opschalen door inzet van extra financiële middelen vanuit het Rijk:

1. *Versterkte uitvoering energiebesparings- en informatieplicht (VUE)* welke liep van 2020 tot 2023⁴;
2. *Specifieke Uitkering Regeling specifieke uitkering additionele capaciteit voor toezicht en handhaving energiebesparing (SpUk)*, van 2023 tot 31-12-2026⁵.

	ODRU (15 gemeenten en 2400 bedrijven)	Met extra financiering	Zonder extra financiering
2023	Aantal controles	373	183
2024	Aantal controles	275	139

	RUD (9 gemeenten en 4300 bedrijven)	Met extra financiering	Zonder extra financiering
2023	Aantal controles	402	142
2024	Aantal controles	425	135

	Totaal (6700 bedrijven)	Jaarrekening	Met extra financiering	Zonder extra financiering
2023	Aantal controles	728	775	325
2024	Aantal controles	617	700	274

In bovenstaand totaaloverzicht is een verschil zichtbaar tussen de totalen zoals opgenomen in de jaarrekening 2024 en de laatste rapportage over de jaren 2023 en 2024 door de omgevingsdiensten. Voor verschillende rapportages zijn verschillende datasets aangeleverd: wel/niet inclusief een aantal vroegtijdig overgezet aantal locaties van Gemeente Utrecht (RUD), wel/niet met PU BG locaties erbij etc. De hier opgenomen dataset bevat de meest up-to-date aantallen over 2023 en 2024.

De additionele capaciteit voor toezicht is niet ieder jaar gelijk. Dit komt door een aantal factoren:

1. 70% van de SpUk-middelen moet aan de primaire taak wordt besteed. 30% mag besteed worden aan zaken als training, overhead en andere activiteiten ter ondersteuning van toezicht en handhaving;
2. de stijgende uurtarieven in combinatie met de inzet van 30% voor secundaire taken maakt dat de middelen voor extra financiering per jaar minder toereikend kunnen zijn;
3. de werving van nieuwe toezichthouders kost tijd;
4. het jaar 2023 was een overgangsjaar waarin zowel aanspraak is gemaakt op de VUE als de SpUk-regeling.

Verhouding aantallen controles t.o.v. totaal aantal bedrijven

Diverse gesprekken met de omgevingsdiensten leveren het inzicht op dat de opdrachtverstrekking vanuit de gemeenten varieert tussen 0 en 17% van het aantal bedrijven dat onder de energiebesparingsplicht valt. De 0%-opdrachtverstrekking van gemeenten Nieuwegein en Utrecht is in lijn met het feit dat zij hun eigen controles uitvoerden tot eind 2024. Het gemiddelde komt hiermee op 10-11% aan opdrachtverstrekking voor de uitvoering van energiecontroles door de omgevingsdiensten.

³ Gemeenten Utrecht en Nieuwegein hebben tot 1 januari 2025 het toezicht voor de energiebesparingsplicht zelf uitgevoerd.

⁴ Toelichting op [VUE-subsidie](#) en [beleidsevaluatie](#) door CE Delft.

⁵ Toelichting op [SpUk Regeling](#) Specifieke uitkering additionele capaciteit voor toezicht en handhaving energiebesparing.

A. Informatieplicht onder bevoegd gezag gemeenten

Het is van belang om voor de resultaten van de energiecontroles, ook te kijken naar de resultaten van de informatieplicht. De omgevingsdiensten gebruiken deze informatie namelijk om te bepalen welke locaties bezocht kunnen en moeten worden voor een energiecontrole. Momenteel voldoet 71,4% van de locaties aan de Informatieplicht. Dit betekent niet dat deze bedrijven aan de energiebesparingsplicht voldoen, maar wel dat ze hebben gerapporteerd of ze wel of niet voldoen waardoor de omgevingsdiensten dus een betere keuze kunnen maken welke bedrijven te bezoeken.

De stand van zaken eind 2024:

ODRU (15 gemeenten, 2400 locaties) RUD (9 gemeenten ⁶ met 4300 locaties)	2024		
Voldoen nog niet (of niet nodig/nog niet gemeld)	1918	28,6%	van totaal aantal locaties
Voldoen (gemeld of gecontroleerd)	4789	71,4%	van totaal aantal locaties
Totaal aantal locaties	6700 ⁷		

Vervolg

Waar nog geen melding gedaan is, zijn de bedrijven in overtreding en aangeschreven door de omgevingsdiensten met de oproep om alsnog te gaan voldoen. De combinatie van gerichte sturing op risico's en beschikbare financiële middelen bepaalt welke locaties bezocht gaan worden.

B. Energiebesparingsplicht onder bevoegd gezag gemeenten

De eerdergenoemde opdrachtverstrekking van gemiddeld 10-11% vertaalt zich terug in het volume aan energiecontroles. Dit betekent dat er beperkt inzicht is in het aantal locaties dat voldoet aan de energiebesparingsplicht. Dit aantal zou overigens nog lager uitvallen zonder genoemde additionele financiële middelen (VUE en SpUk-regelingen).

De stand van zaken eind 2024:

ODRU (15 gemeenten, 2400 locaties) RUD ⁸ (9 gemeenten, 4300 locaties)	2024		
Aantal controles	700	10,4%	op totaal aantal locaties
Voldoet bij 1e controle	226	32%	op aantal controles
Voldoet niet bij 1e controle	474	68%	op aantal controles
Totaal aantal locaties	6700		

Toelichting

Een aantal opmerkingen over deze cijfers:

1. **Totaal aantal controles.** Gezien de wettelijke eis aan locaties⁹ met een jaarlijks energieverbruik boven 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ gas, om eens per vier jaar te rapporteren over de energiebesparings- en informatieplicht, is het de wens van [de Minister van KGG](#) dat elke locatie die hieraan moet voldoen, elke vier jaar gecontroleerd wordt. Uitgaande van een totaal aan locaties van 6700 betekent 700 controles dat 10,4% van de locaties gecontroleerd is in het afgelopen jaar. Dit is in lijn met de opdrachtverstrekking, maar komt niet in de buurt van de wens van het Rijk.
2. **Informatiegestuurd toezicht.** Het is bij de omgevingsdiensten inmiddels praktijk dat (meer) risico- en informatiegestuurd toezicht belangrijker is dan het bezoeken van de gehele doelgroep.

⁶ Zonder gemeente Nieuwegein en gemeente Utrecht.

⁷ Eerder is een totaal van 5800 locaties gemeld. Dit aantal groeit door continue controleren en bijwerken van de lijsten met locaties door de omgevingsdiensten (OD's), mede aan de hand van de gemeentelijke opdrachtverstrekking. Het is de bedoeling dat de OD's vanaf 1 januari 2026 toegang krijgen tot verbruiksdata van de netbeheerders. De verwachting is dat het totaal aantal te controleren locaties daardoor opnieuw hoger zal zijn.

⁸ Zonder gemeente Nieuwegein en gemeente Utrecht.

⁹ Zie <https://iplo.nl/thema/energiebesparing/verduurzaming-energiegebruik/plicht-ter-verduurzaming-energiegebruik> voor de wetgevingsregels (en uitzonderingen) rondom de plicht ter verduurzaming van het energiegebruik.

Meer en beter toegankelijke data verbetert de effectiviteit in toezicht. Het wordt voor omgevingsdiensten makkelijker om te prioriteren en naleving van de energiebesparingsplicht te bevorderen. Als de netbeheerdersdata in 2025 verbruiksgegevens beschikbaar stellen, zal dat het risico- en informatiegestuurd toezicht opnieuw een impuls geven. [Dit wordt onderschreven door de Omgevingsdienst Nederland \(ODNL\)](#) (zie ook bijlage 2).

3. **Voorgaande jaren.** Het is niet mogelijk om tot een goede vergelijking te komen tussen 2023 en 2024. Enerzijds heeft er een systeemwisseling bij de ODRU plaatsgevonden waardoor het inmiddels lastig blijkt een adequate lijst over 2023 te presenteren. Daarnaast is per 1 juli 2023 de EML vernieuwd waardoor bedrijven die voorheen voldeden, opnieuw moeten aantonen te voldoen aan de nieuwe lijst. Bij elke nieuwe EML-lijst start de teller als het ware weer op nul.
4. **Komende jaren.** Door de aankomende fusie tussen de omgevingsdiensten gaat de aandacht vooral naar de samenwerking en het in lijn brengen van toekomstige data en rapportages, en niet zozeer naar historische data. De overdracht van de controles van de Gemeente Nieuwegein en m.n. de Gemeente Utrecht aan de RUD betekent dat wederom nieuwe toezichthouders geworven en getraind moeten worden. Dit beïnvloedt de tijd die beschikbaar is voor een terugblik naar vorige jaren.
5. **Vaak voldoen meer bedrijven dan uit controles blijkt.** Hoewel bij een groot deel van de gecontroleerde bedrijven formeel sprake is van een overtreding, blijkt uit zowel meldingsdata als controles dat dit vaak om een beperkt aantal *resterende* maatregelen gaat. Zoals eerder aangegeven ([Memo M&M 7 mei 2024](#)) blijkt namelijk dat bij 85% van de melders die nog niet volledig voldoen, het gaat om maximaal 25% van de maatregelen waaraan nog niet voldaan is. Daarmee wordt een significant deel van de energiebesparingsplicht in de praktijk al wel nageleefd. De aanname dat dit voor meer dan het aantal gecontroleerde bedrijven geldt is een reële omdat dit regelmatig voorkomt.

Vervolg

Ook hier geldt dat de combinatie van gerichte sturing op risico's en beschikbare financiële middelen bepaalt welke locaties bezocht gaan worden.

C. Onderzoeksplicht onder bevoegd gezag gemeenten

Tot slot hierbij ook de cijfers voor de onderzoeksplicht. In de provincie Utrecht moeten in totaal 109 locaties voldoen aan de onderzoeksplicht.

De stand van zaken eind 2024:

ODRU en RUD (109 locaties)	2024		
Aantal controles	109	100%	op totaal aantal locaties
Voldoet	65	59,6%	op aantal controles
Voldoet niet	44	40,4%	op aantal controles

Vervolg

Net als bij de twee voorgaande plichten (informatie- en energiebesparingsplicht) bepaalt de combinatie van gerichte sturing op o.a. risico's en beschikbare financiële middelen welke van de locaties die nog niet voldoen, bezocht gaat worden voor een controle.

4. Inzichten uit de memo Rapport Energiebesparingsplicht 2008-2023 en het bijbehorende Doe-Mee-onderzoek van de Algemene Rekenkamer uit 2024

In november 2024 is het Doe-Mee-onderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer over de energiebesparingsplicht gepubliceerd. Hieraan hebben 109 rekenkamers meegedaan. Hieruit blijkt dat provincies, gemeenten en omgevingsdiensten in meerdere regio's tegen vergelijkbare knelpunten aanlopen in het toezicht op de energiebesparingsplicht. In Bijlage 2 bij de Statenbrief Invulling toezeggingen energiebesparingsplicht staat een reactie van de Omgevingsdienst Nederland (ODNL) op het rapport.

Samengevat is de conclusie: de uitvoering is versnipperd, de prioriteit bij gemeenten vaak laag en het aantal fysieke controles beperkt. Gemeenten in provincie Utrecht vormen hierop geen uitzondering. In alle gevallen geldt dat gemeenten keuzes moeten maken qua focus en inzet van financiën. Beperkte middelen voor toezicht en handhaving (zeker met het ravijnjaar in zicht) in combinatie met aandacht voor milieutoezicht, maakt dat de opdracht voor energietoezicht rond de 10-11% (per jaar) blijft hangen.

5. Opschalen aanpak toezicht en handhaving

In de beantwoording van diverse technische vragen over energiecontroles bij bedrijven en maatschappelijk vastgoed over het afgelopen jaar zijn al een aantal acties toegezegd ('lopend'). Hieronder volgt een statusoverzicht hiervan, aangevuld met nieuwe acties.

Nr.	Status acties
1.	(Lopend) Ontwikkelen provinciaal dashboard voor energietoezicht en aansluiting op landelijke tools zoals ODNL-monitoring. Het in een eerder stadium toegezegde dashboard van de Utrechtse omgevingsdiensten wacht momenteel op advies volgend uit een ODNL-project om de CO₂ besparing te koppelen aan de controleresultaten. Dit advies volgt naar verwachting in juni/juli 2025. Na analyse wat dit betekent voor het provinciale dashboard is het mogelijk een tijdsindicatie te geven voor de definitieve oplevering hiervan. In de tussentijd is met de omgevingsdiensten (OD's) verkend hoe en tot welke data de provincie toegang mag hebben. Dit zal gaan in twee fasen namelijk toegang tot: 1. data op adresniveau van PU bevoegd gezag locaties; 2. geaggregeerde data op gemeenteniveau van locaties onder gemeentelijk gezag. De datasets worden in eerste instantie nog door de OD's verzorgd maar het betekent dat de provincie vanaf het moment dat het dashboard is opgeleverd, op regelmatige basis consistente data kan leveren.
2.	(Lopend) Data-uitwisseling inzetten in provinciale stimuleringsprogramma's zoals OMV, OMKB, PVB. Het Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed (OMV) wisselt structureel informatie uit met de OD's zodat op een locatie geen controle plaatsvindt als deze locatie heeft deelgenomen aan het stimuleringsprogramma. Hierdoor worden de beschikbare OD-middelen efficiënter ingezet. Dezelfde data-uitwisseling vindt ook plaats binnen het Ontzorgingsprogramma MKB (OMKB). Daar waar binnen het Programma Verduurzaming Bedrijventerrein (PVB) energiescans worden ingezet, zal ook data-uitwisseling plaatsvinden.
3.	(Nieuw) Meer risico- en informatiegestuurde controles – in relatie tot doelen uit Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2026-2030 die per 1-1-2026 ingaat.

Nr.	Status acties
	Vanuit de provincie is geprobeerd om met de omgevingsdiensten en de VTH-vertegenwoordigers van de diverse gemeenten een doelstelling op het aantal energiecontroles in de U&H-strategie op te nemen. Dat is niet gelukt. Gemeenten wilden geen verplichting op energiecontroles opnemen in de strategie. Wat wel is gelukt zijn de volgende doelen, vanuit de gedachte dat sturing op CO₂-reductie meer oplevert dan sturing op aantallen controles: - 1,5% energiebesparing per jaar per locatie - 10% CO₂-reductie gedurende de looptijd van de U&H-strategie en t.o.v. 2020 Tijdens dit traject is tevens vastgesteld dat een intensievere samenwerking tussen OD's, provincie en gemeenten nodig is om gemeenschappelijke doelen te bereiken. Vanuit deze doelen zal risico- en informatiegestuurd toezicht plaatsvinden, hetgeen ook een wens is van de ODNL (bijlage 2). Voorbeelden: de omgevingsdiensten werken met een portefeuille-aanpak en een aanpak voor defensie en koplopers. Dit betekent dat doelgroepen bepaald worden op basis waarvan wel/niet en meer of minder intensieve controles worden uitgevoerd. Nieuwe locaties die gasloos zijn opgeleverd hebben minder snel een controle nodig dan oude bedrijfspanden en locaties, etc. Daarnaast worden bedrijven die gecontroleerd zijn, niet direct weer gecontroleerd bij een aanpassing aan de EML-lijst want wie voldeed bij de vorige lijst, zal bij een herhalend bezoek weinig overtredingen hebben begaan.
4.	(Nieuw) Gericht werven van deelnemers aan ontzorgingsprogramma's en via samenwerking met gemeenten in stimuleringsprogramma's te proberen de gemeentelijke opdracht aan omgevingsdiensten te verhogen. Voor de diverse programma's zoals OMV en OMKB wordt weliswaar data uitgewisseld ter voorkomen van het uitvoeren van een controle op een locatie die net aan een stimuleringsprogramma heeft deelgenomen, maar dit gaat een stap verder. Via pilots gaan de OD's data aanleveren waarmee stimuleringsprogramma's proactief en gericht deelnemers kunnen werven in een specifieke gemeente (bv op branche, bedrijventerrein, postcodegebied). Dit geldt voor zowel EML- als niet EML-plichtige locaties. Dit betreft altijd locaties die nog niet gecontroleerd zijn en dit gebeurt i.s.m. de betreffende gemeente. Bij bewezen succes vindt opschaling plaats naar meer gemeenten. Hierdoor werken provincie, gemeenten en OD's samen aan het bereiken van meer locaties. Voorbereidingen voor 2 pilots in 2 gemeenten zijn gestart. Ook zullen wij die gemeenten die hieraan meewerken en zich dus al inzetten voor energiebesparing bij bedrijven, vragen om hun VTH-collega's te stimuleren om de opdrachtverstrekking aan de omgevingsdiensten te verhogen.
5.	(Nieuw) Inzet subsidie voor ontwikkeling nieuwe diensten bij de OD's. Onderzocht is of de Uitvoeringsverordening subsidies Energietransitie (UsET) kan worden ingezet voor de ondersteuning van de ontwikkeling van nieuwe diensten bij de OD's. Bijvoorbeeld: de inzet van meetkoffers op locaties voor inzicht in lokaal energieverbruik, aanbieden van thermografische GIS-kaart (via Geoportaal), nachtelijke toezichtrondes op verlichting, warmtescans met drones/warmtecamera's etc. Omdat de UsET-subsidie een eigen bijdrage verlangt en de bijdrage die de OD's van de gemeente krijgen laag is, is het voor de OD's momenteel niet mogelijk die eigen bijdrage te leveren terwijl er wel behoefte is om diensten te ontwikkelen. Momenteel worden twee routes onderzocht:

Nr.	Status acties
	1. aanpassing van de UsET-subsidie voorwaarden voor OD's ¹⁰ ; 2. eventuele rechtstreekse opdrachten vanuit de provincie.
6.	(Nieuw) Gemeenschappelijke lobby voor meer financiële slagkracht via SpUk-regeling voor OD's De Specifieke Uitkering Toezicht en Handhaving Energiebesparingsplicht voor de OD's eindigt per 31-12-2026. De additionele middelen vanuit het Rijk dragen zichtbaar bij aan een verhoging van de controles. Daarom is het van belang om te lobbyen om de SpUk voor de OD's (én voor de ontzorgingsprogramma's die eindigen per 1-5-2027) niet alleen te verlengen, maar waar mogelijk ook te verhogen. Voor een effectieve lobby zijn meerdere kanalen mogelijk en nodig, waarbij provincie Utrecht in IPO-verband haar invloed kan uitoefenen. De andere kanalen zijn RVO Nederland aan wie de OD's halfjaarlijks de voortgang moeten rapporteren. En de Omgevingsdienst NL (ODNL), de landelijke vereniging van de 28 omgevingsdiensten. Afstemming tussen de Utrechtse omgevingsdiensten, en de VTH-vertegenwoordigers van de diverse gemeenten en provincie Utrecht is van belang. De uitkeringen uit deze nu lopende SpUk-regeling betreft € 1.349.470 totaal voor de ODRU en € 1.905.433 totaal voor de RUD. Er geldt een specifieke verdeling van de uitkering over de jaren 2022-2026 waarbij de ODRU gemiddeld € 269.894 krijgt en de RUD gemiddeld € 361.986.¹¹
7	(Nieuw) Organiseren van kennisuitwisseling tussen gemeenten, omgevingsdiensten, provincie en andere relevante stakeholders. In 2024 heeft Informatiepunt Leefomgeving (IPL0) een bijeenkomst georganiseerd met als thema <i>Samenwerking op energiebesparing</i>. Hierin werd geconstateerd dat het uitwisselen van kennis en ervaring tussen de provincie, gemeenten en omgevingsdiensten essentieel is om tot een goed toezichts- en handavingsprogramma te komen. Kennisdeling en de onderlinge inspiratie helpen om energiebesparing in de praktijk beter te ondersteunen. Denk hierbij aan onderwerpen als kennis over wet- en regelgeving, kennis over de projecten van de omgevingsdiensten en inzicht door middel van datamanagement, in de effecten van toezicht en handhaving op bijvoorbeeld CO₂-reductie en netcongestie. Maar ook over projecten die lopen op bedrijventerreinen, opgedane ervaringen met ondernemers en informatie die op andere beleidsterreinen binnenkomt, en die bruikbaar kan zijn voor toezicht. De provincie kan een coördinerende rol hebben in het faciliteren van deze uitwisseling en onderzoekt hoe en wanneer dit kan worden opgepakt.

¹⁰ In het kader van de herijking van het beleidsprogramma Energietransitie ET voor 2026-2030, wordt ook de UsET-subsidieregeling aangepast. Onderzoek naar mogelijkheden voor de OD's wordt hierin meegenomen.

¹¹ Voor een overzicht van de uitkeringen per omgevingsdienst: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2022-17828.html>.